

St.prp. nr. 51

(2005–2006)

Om samtykke til inngåelse av overenskomst av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark sammen med Grønlands landsstyre om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 7. april 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Overenskomst mellom Norge på den ene side og Danmark sammen med Grønlands landsstyre på den annen side om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard ble undertegnet i København 20. februar 2006. Fra norsk side ble undertegningen foretatt av utenriksminister Jonas Gahr Støre.

Overenskomsten fastsetter en grenselinje som avklarer hvor langt henholdsvis norsk og dansk/grønlandsk jurisdiksjon strekker seg i havområdet som ligger innenfor 200 nautiske mil fra både Svalbards og Grønlands kystlinjer. Den bygger på havrettens regler om maritim avgrensning og fastsetter en grenselinje basert på midtlinjeprinsippet.

Ettersom overenskomsten anses for å være av særlig viktighet, er Stortingets samtykke til inngåelse nødvendig i medhold av Grunnloven § 26, 2. ledd.

Et avtrykk av overenskomsten på norsk med kart i illustrasjonsøyemed følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

2 Bakgrunn

Norge og Danmark har tidligere inngått følgende avgrensningsavtaler: Overenskomst av 8. desember 1965 om avgrensningen av kontinentalsokkelen mellom Norge og Danmark (gjelder for Nord-sjøen), overenskomst av 15. juni 1979 om avgrensning av kontinentalsokkelen i området mellom Norge og Færøyene og om grensen mellom fiskerisonen ved Færøyene og den norske økonomiske sone, samt overenskomst av 18. desember 1995 om avgrensning av kontinentalsokkelen i området mellom Jan Mayen og Grønland og om grensen mellom fiskerisonene i området, med tilhørende Tilleggsprotokoll av 11. november 1997. 1995-overenskomsten var et resultat av avgjørelse ved Den internasjonale domstol i Haag i 1993, jfr. St.meld. nr. 15 (1993–94).

Fra tidligere er fiskerisamarbeidet mellom partene for angjeldende område regulert ved avtale av 9. juni 1992 mellom Norge og Grønland/Danmark om gjensidige fiskeriforbindelser.

Det har lenge vært et siktemål å avklare avgrensningen av kontinentalsokkelen og sonene i området mellom Svalbard og Grønland. Grunnlinjene langs kysten på begge sider danner grunnlaget for drøftelsene om fastsettelsen av en grense

Om samtykke til inngåelse av overenskomst av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark sammen med Grønlands landsstyre om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard

linje. Oppdaterte grunnlinjer ble fastsatt for Svalbard i 2001, og for Grønland i 2004.

Overenskomsten kom i stand etter forhånds konsultasjoner og deretter to forhandlingsmøter med representanter for danske og grønlandske myndigheter, ett i Danmark 16. desember 2005 og ett i Norge 16. januar 2006. Fra norsk side ble forhandlingene ledet av ekspedisjonssjef Rolf Einar Fife fra Utenriksdepartementet. I tillegg deltok avdelingsdirektør Olav Myklebust og rådgiver Monica Furnes, begge fra Utenriksdepartementet, samt sjefsingeniør Bjørn Geirr Harsson og senioringeniør, dr.ing. Torbjørn Nørbech fra Statens kartverk. De sistnevnte har bidratt med de nødvendige tekniske beregninger, og utarbeidet felles utredninger sammen med den danske Kort og Matrikelstyrelsen.

3 Forholdet til folkeretten

Overenskomsten bygger på havrettens regler om maritim avgrensning. FNs havrettskonvensjon av 10. desember 1982 er bindende for både Norge og Danmark. Artiklene 74 og 83 omhandler avgrensning av henholdsvis den eksklusive økonomiske sone og kontinentalsokkelen mellom stater med kyster som ligger overfor eller støter opp til hver andre. De to bestemmelsene har likelydende innhold. De fastslår at en avgrensning i en slik situasjon skal skje ved avtale på grunnlag av folkeretten som vist til i artikkel 38 i Den internasjonale domstols vedtekter, med sikte på å oppnå en rett og rimelig løsning. Bestemmelsene gir ingen nærmere anvisning på hvilken metode som skal anvendes ved avgrensningen, men bygger på avtalefrihet og henviser til folkerettens relevante kilder på dette området.

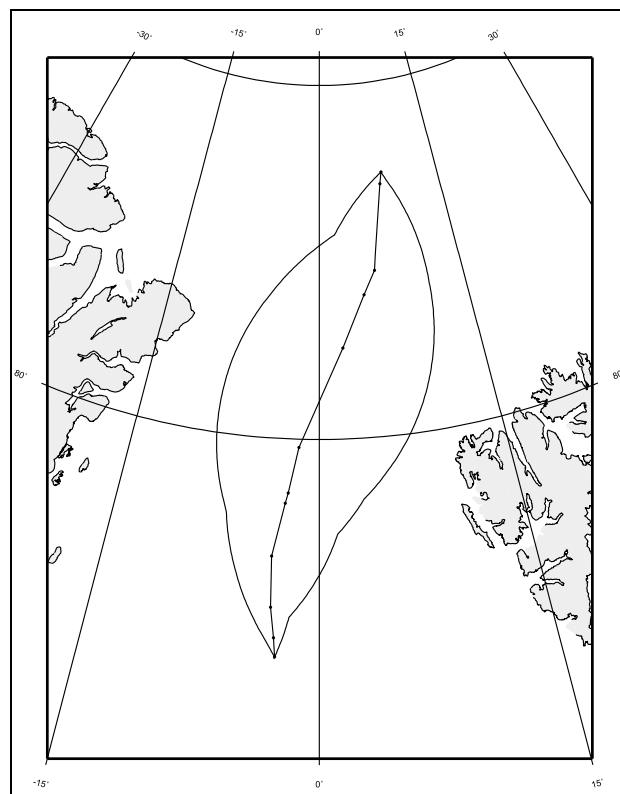
Med utgangspunkt i rettsutviklingen etter Genève-konvensjonen om kontinentalsokkelen av 1958, som både Norge og Danmark også er parter i, har Den internasjonale domstol i Haag i senere rettspraksis bidratt med betydningsfulle avklaringer av folkeretten på dette området med viktige rettesnor. Det vises særlig til Den internasjonale domstols dommer av 14. juni 1993 mellom Norge og Danmark om maritim avgrensning mellom Jan Mayen og Grønland, av 16. mars 2001 om maritim avgrensning mellom Qatar og Bahrain, samt av 10. oktober 2002 om maritim avgrensning mellom Kamerun og Nigeria. Disse dommene bekrefter at avgrensningen skal ta utgangspunkt i en matematisk midtlinje. Denne er en linje der alle punkter er like langt fra den ene som fra den annen parts kystlinje. Deretter vurderes behov for justeringer av

linjen i lys av nærmere angitte geografiske forhold som eventuelt skulle gjelde i det aktuelle området. Slike kan omfatte kystlinjenes innretning og eventuelle forskjeller i kystlengder, og eventuelt særlige øyers beliggenhet. Det skal derimot blant annet ikke tas hensyn til landmassens størrelse, befolkningsstørrelse eller andre sosio-økonomiske forhold.

I angjeldende havområde har det vært enighet om avgrensningen. For ordens skyld nevnes at det heller ikke har vært noen geografiske forhold som ville tilsagt noen vesentlig modifikasjon av den matematiske midtlinjen. Det er foretatt en mindre justering som følge av den danske øya Tobias Ø og en utretting av grenselinjen av praktiske grunner.

4 Nærmere om overenskomstens hovedinnhold

Overenskomsten fastsetter en grenselinje mellom partenes deler av kontinentalsokkelen og fiskerisonene (Fiskevernsonen ved Svalbard og den eksklusive økonomiske sonen ved Grønland) i farvannet innenfor 200 nautiske mil fra grunnlinjene. Det totale havområdet der partenes 200 milsoner

Figur 4.1 Angjeldende havområde med inntegning av de overlappende 200 milsoner og avtalens grenselinje.

Kilde: Statens kartverk

Om samtykke til inngåelse av overenskomst av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark sammen med Grønlands landsstyre om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard

overlapper, og som vil bli avgrenset gjennom denne overenskomsten, er ca 150 000 kvadratkilometer og illustrert på figur 4.1. Lengden på grenselinjen er ca 800 kilometer, se kartvedlegget i overenskomsten.

Overenskomsten regulerer ikke avgrensningen av norsk og dansk/grønlandsk kontinental sokkel som ligger utenfor 200 nautiske mil fra kysten. Dette vil partene komme tilbake til i forbindelse med fastsettelsen av kontinentalsokkelens yttergrenser i samsvar med FNs havrettskonvensjon av 1982. Etter Konvensjonen skal kyststater som har krav på sokkel utover 200 nautiske mil legge frem dokumentasjon for Kommisjonen for kontinentalsokkelens yttergrenser (CLCS). Denne skal ta stilling til dokumentasjonens vitenskapelige holdbarhet og gi anbefaling om hvordan sokkelens ytre grense skal trekkes. Både Norge og Danmark har krav på kontinentalsokkel utover 200 nautiske mil som vil måtte dokumenteres overfor Kontinentalsokkelkommisjonen. Man vil i denne forbindelse måtte komme tilbake til den bilaterale grensedragningen i de områder utover 200 nautiske mil hvor Danmark og Norge eventuelt vil ha overlappende krav.

Videre regulerer overenskomsten, i samsvar med det som er vanlig i avgrensningsavtaler, fremgangsmåten dersom det konstateres mineralforekomster, typisk olje eller gass, som strekker seg over begge sider av grenselinjen.

Fiskerisamarbeidet i området er alt regulert gjennom avtalen av 9. juni 1992 mellom Norge og Grønland/Danmark om gjensidige fiskeriforbindelser (se punkt 2 ovenfor), og er ikke spesifikt omtalt i overenskomsten.

5 Merknader til de enkelte bestemmelser i overenskomsten

Fortalen viser til ønsket om å fastholde og styrke det gode naboforholdet mellom Norge og Danmark/Grønland. Videre påpekes at partene vil komme tilbake til avgrensningen av kontinental sokkelen utenfor 200 nautiske mil i forbindelse med fastsettelsen av kontinentalsokkelens yttergrenser.

Artikkel 1 fastsetter grenselinjen mellom partenes deler av kontinentalsokkelen mellom Svalbard og Grønland, med angivelse av koordinatverdiene for grenselinjens endepunkter og mellomliggende brekkpunkter. Denne grenselinjen utgjør også grensen mellom begge lands fiskerijurisdiksjonsområder.

Grenselinjen er beregnet ut fra midtlinjen mellom relevante kyststrekninger på Grønland og Svalbard med mindre justeringer knyttet til den danske øya Tobias Ø samt av praktiske grunner en utretting av grenselinjen.

Artikkel 2 regulerer den situasjon som vil oppstå dersom det konstateres grenseoverskridende naturforekomster på begge sider av partenes deler av kontinentalsokkelen, typisk olje eller gass. Formålet med bestemmelsen er å legge til rette for at et slikt felt som ligger på begge sider av grenselinjen, kan utnyttes som en enhet, såkalt unitisering. Dette vil kunne bidra til en mer kostnadseffektiv og rasjonell utnyttelse av petroleumsforekomsten. Selv om det treffes avtale om at et grenseoverskridende felt skal utnyttes som en enhet, vil partene fortsatt ha jurisdiksjon på hver sin side av grenselinjen.

Det følger av bestemmelsen at det skal innledes drøftelser om forekomstens utstrekning og muligheter for utnyttelse dersom én part mener at et påvist reservoar strekker seg over grenselinjen. Den part som har tatt initiativet til drøftelsene skal underbygge sin oppfatning med dokumentasjon av geofysiske og geologiske data, herunder borredata dersom slike foreligger. Hvis det påvises at forekomsten er grenseoverskridende, skal det på begjæring av en av partene treffes avtale om hvordan en slik forekomst skal utnyttes mest effektivt, og om hvordan utbytte skal fordeles.

For ordens skyld bemerkes at formuleringen i artikkel 2 om eventuell innhenting av uttalelser fra uavhengige eksperter, ikke kan forstås som et krav om vurdering av innhenting av uttalelser fra ulike eksperter. Det kan således tenkes at en uttalelse fra en uavhengig ekspert etter omstendighetene vil være tilstrekkelig.

Artikkel 3 bestemmer at overenskomsten ikke vil prejudisere de respektive parter holdning med hensyn til spørsmål som ikke reguleres av denne overenskomst, herunder spørsmålet om deres utøvelse av suverene rettigheter eller jurisdiksjon over havet, havbunnen og dens undergrunn. Grenselinjen som avtales i overenskomsten avklarer slik sett bare hvor langt landenes myndighet strekker seg geografisk. Partenes syn på andre folkerettslige spørsmål vil ikke berøres av overenskomsten.

Artikkel 4 bestemmer at overenskomsten trer i kraft når begge parter skriftlig har meddelt hverandre at de nødvendige prosedyrer er gjennomført. Meddelelse om at de nødvendige prosedyrer er gjennomført, vil man fra norsk side først kunne gi når Stortingets samtykke til inngåelse er innhentet.

Om samtykke til inngåelse av overenskomst av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark sammen med Grønlands landsstyre om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard

Overenskomsten inneholder ingen bestemmelser om hvor lenge den skal gjelde. Den inneholder heller ingen bestemmelser om oppsigelse. I samsvaret med folkerettens regler forutsettes den å være i kraft på ubestemt tid.

6 Forholdet til norsk rett

Overenskomsten nødvendiggjør ikke lov- eller forskriftsendringer. Av lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 1 fremgår at yttergrensen for den økonomiske sone ikke skal trekkes ut over midtlinjen i forhold til andre stater. Nærmere bestemmelser er gitt i forskrift av 3. juni 1977 om fiskevernsoner ved Svalbard § 1, siste ledd, der det slås fast at der fiskevernsonen støter opp mot annen stats myndighetsområde, skal grensen trekkes i samsvar med avtale.

Kontinentalsokkelen defineres i lov av 29. november 1996 nr. 72 § 1–6, 1) slik at den ikke strekker seg utover midtlinjen i forhold til en annen stat. I lov av 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster § 1, fremgår det også at loven ikke gjelder ut over midtlinjen i forhold til andre stater.

Overenskomsten vil fastsette en grenselinje basert på midtlinjeprinsippet og ligger innenfor disse rammer.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Inngåelse av overenskomsten i seg selv vil ikke få administrative eller økonomiske konsekvenser av

betydning. Potensielle funn og utnyttelse av naturforekomster i området som avgrenses gjennom avtalen, vil imidlertid på sikt selv sagt kunne få betydelige økonomiske konsekvenser.

8 Vurdering

Overenskomsten fastsetter en grenselinje basert på midtlinjeprinsippet. Forhandlingsresultatet anses å være en tilfredsstillende løsning i tråd med folkeretten.

Ved overenskomsten avklares jurisdiksjonsfordeelingen mellom Norge og Danmark/Grønland i havområdet mellom Svalbard og Grønland. Den vil utgjøre et vesentlig bidrag til klarhet og forutsigbarhet hva gjelder ressursutnyttelse i området.

Dette er den første avgrensingsavtalen som omhandler Svalbard.

Ved inngåelsen av denne overenskomst er Norge og Danmark enig om avgrensningen av alle havområder som ligger innenfor 200 nautiske mil fra kysten. Den utgjør et positivt bidrag til de bilaterale forbindelsene med Danmark/Grønland.

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til inngåelse av overenskomst av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark sammen med Grønlands landsstyre om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til inngåelse av overenskomst av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark sammen med Grønlands landsstyre om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard, i samsvar med et vedlagt forslag.

Om samtykke til inngåelse av overenskomst av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark sammen med Grønlands landsstyre om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard

Forslag

til vedtak om samtykke til inngåelse av overenskomst av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark sammen med Grønlands landsstyre om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard

I
Stortinget samtykker i inngåelse av overenskomst
av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark

sammen med Grønlands landsstyre om avgrens-
ning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i
området mellom Grønland og Svalbard.

Vedlegg 1

Overenskomst mellom Kongeriket Norges regjering på den ene side og Kongeriket Danmarks regjering sammen med Grønlands landsstyre på den annen side om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard

Kongeriket Norges regjering på den ene side og Kongeriket Danmarks regjering sammen med Grønlands landsstyre på den annen side

ut fra ønsket om å fastholde og styrke det gode naboforhold mellom Norge og Danmark/Grønland,

og som vil komme tilbake til avgrensningen av kontinentalsokkelen utenfor 200 nautiske mil i forbindelse med fastsettelsen av kontinentalsokkelens yttergrenser,

er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Innenfor 200 nautiske mil regnet fra de grunnlinjer, hvorfra hver av partenes sjøterritorium måles, er grenselinjen mellom partenes deler av kontinentalsokkelen i området mellom Grønland og Svalbard, som også utgjør grenselinjen mellom den eksklusive økonomiske sone ved Grønland og fiskerisone ved Svalbard, beregnet ut fra midtlinjen mellom relevante kyststrekninger på Grønland og Svalbard samt på grunnlag av partenes forhandlinger og fastsatt som rette linjer mellom følgende punkter, i den rekkefølge som er angitt nedenfor:

Punkt 1: 83° 43' 05,93" N 7° 59' 18,30" E
Punkt 2: 83° 33' 23,74" N 7° 37' 47,16" E
Punkt 3: 82° 20' 55,05" N 5° 51' 21,39" E
Punkt 4: 82° 01' 10,72" N 4° 34' 05,01" E
Punkt 5: 81° 17' 01,34" N 2° 12' 21,55" E
Punkt 6: 79° 52' 55,98" N 1° 38' 14,63" W
Punkt 7: 79° 13' 57,24" N 2° 21' 19,13" W
Punkt 8: 79° 05' 23,99" N 2° 32' 16,13" W
Punkt 9: 78° 20' 00,00" N 3° 20' 37,95" W
Punkt 10: 77° 36' 36,88" N 3° 12' 52,76" W

Punkt 11: 77° 11' 00,20" N 2° 54' 56,32" W

Punkt 12: 76° 54' 50,42" N 2° 47' 22,98" W

Alle rette linjer er geodetiske linjer.

De ovenfor nevnte punkter er definert i geografisk bredde og lengde i henhold til World Geodetic System 1984 (WGS84).

Grenselinjen og ovennevnte punkter er til illustrasjon inntegnet på den kartskisse som er vedlagt denne overenskomst.

Artikkel 2

Dersom det konstateres en mineralforekomst i eller på den ene parts kontinentalsokkel, og den annen part er av den oppfatning at forekomsten strekker seg inn på dennes kontinentalsokkel, kan den sistnevnte part ved fremleggelse av det materielle oppfatningen støttes på, gjøre dette gjeldende overfor førstnevnte part.

Dersom en slik oppfattelse gjøres gjeldende, skal partene innlede drøftelser om forekomstens utstrekning og muligheten for utnyttelse. Under disse drøftelser skal den part som har tatt initiativet til disse, underbygge sin oppfatning med dokumentasjon av geofysiske data og geologiske data, herunder borredata når slike måtte foreligge, og begge parter skal gjøre seg størst mulige bestræbelser for å sikre at all relevant informasjon stilles til rådighet for disse drøftelser. Dersom det ved drøftelsene konstateres at forekomsten strekker seg over begge parters kontinentalsokkel, samt at forekomsten på den ene parts kontinentalsokkel helt eller delvis vil kunne utnyttes fra den annen parts kontinentalsokkel, eller at utnyttelsen av forekomsten på den ene parts kontinentalsokkel ville påvirke mulighetene for utnyttelse av fore-

Om samtykke til inngåelse av overenskomst av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark sammen med Grønlands landsstyre om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard

komsten på den annen parts kontinentalsokkel, skal det på begjæring av en av partene treffes avtale om utnyttelsen av forekomsten, herunder om hvordan en slik forekomst kan utnyttes mest effektivt, og om hvordan utbyttet skal fordeles.

Partene skal gjøre sitt ytterste for å løse enhver uenighet så raskt som mulig. Hvis partene ikke blir enige, skal de i fellesskap overveie alle foreliggende muligheter for å bringe den fastlåste situasjon til opphør, herunder ved å innhente uttalelser fra uavhengige eksperter.

Artikkel 3

Denne overenskomst vil ikke prejudisere de respektive parter holdning med hensyn til spørsmål som ikke reguleres av denne overenskomst, herunder spørsmål om deres utøvelse av suverene

rettigheter eller jurisdiksjon over havet, havbunnen og dens undergrunn.

Artikkel 4

Denne overenskomst trer i kraft, når partene skriftlig har meddelt hverandre at de nødvendige prosedyrer er gjennomført.

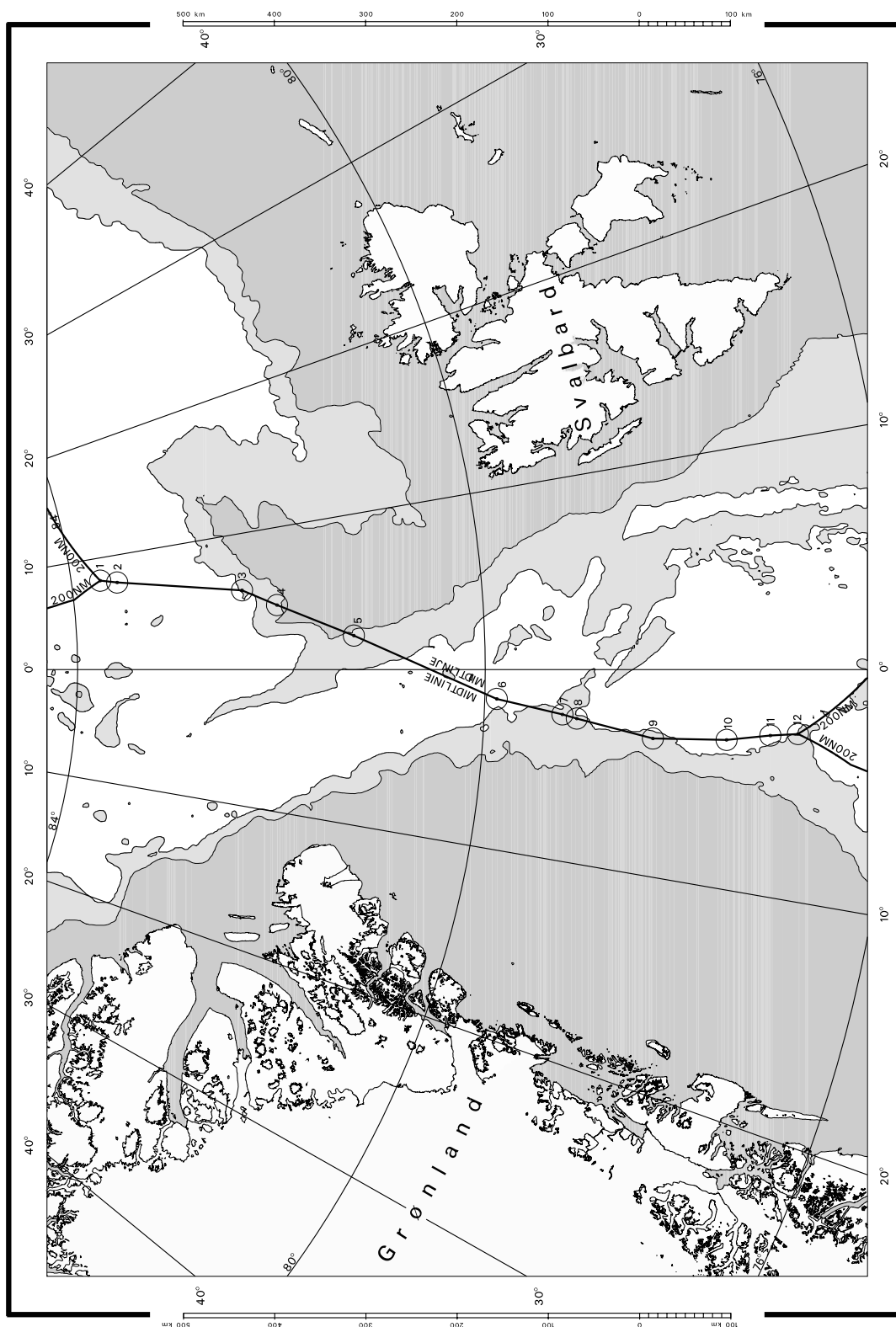
Utferdiget i København den 20. februar 2006 i to eksemplarer på norsk, dansk og grønlandsk, slik at de tre tekster har samme gyldighet.

FOR KONGERIKET NORGES REGJERING
FOR KONGERIKET DANMARKS REGJERING
FOR GRØNLANDS LANDSSTYRE

Om samtykke til inngåelse av overenskomst av 20. februar 2006 mellom Norge og Danmark sammen med Grønlands landsstyre om avgrensning av kontinentalsokkelen og fiskerisonene i området mellom Grønland og Svalbard

Undervedlegg 1

Kartskisse

Kartskisse for illustrasjonsformål / Kartskisse til illustrasjonsformål
2006-01-16

Figur 1.1 Kartskisse for illustrasjonsformål